

De verpakker betaalt: zo financieren we in Nederland de recycling van verpakkingen

Verpakkingen zijn onmisbaar: ze houden eten en drinken langer vers en beschermen producten tegen beschadiging. Ze zijn dus belangrijk om verspilling tegen te gaan. Maar hoe zorgen we ervoor dat we gebruikte verpakkingen kunnen inzetten als nieuwe grondstoffen? Dat doen we door ze te recyclen. In Nederland betalen bedrijven die verpakkingen op de markt brengen de inzameling en recycling ervan zelf, dat is wettelijk zo geregeld. Zo levert het bedrijfsleven een belangrijke bijdrage aan de transitie naar een circulaire economie in 2050.

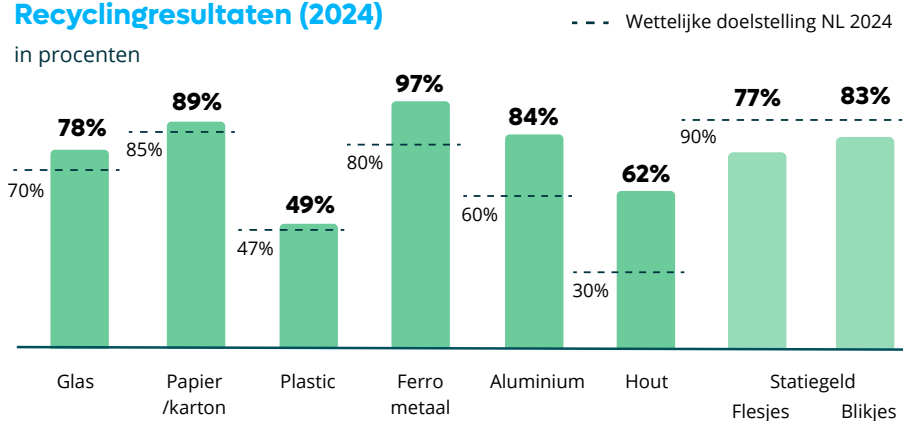
Wat we al bereiken met recycling

Inmiddels recyclen we in Nederland bijna de helft van alle plastic verpakkingen en krijgen zo'n vier op de vijf glazen potjes en flessen een nieuw leven. Papier en karton doen het met bijna 90 procent nog beter, en ook met aluminium boeken we steeds meer vooruitgang. Voor ijzermetalen zijn we zelfs bijna volledig circulair. Zo brengen we elk jaar meer materialen opnieuw in omloop, verkleinen we onze afhankelijkheid van nieuwe grondstoffen, en ontzien we onze leefomgeving.

In alle zes materiaalstromen halen we de wettelijke recyclingdoelstellingen. Alleen bij de inzameling van statiegeldverpakkingen zijn we er nog niet, al hebben we ook daar in drie jaar tijd flinke stappen gezet en werken we hard om de doelstelling van 90% te behalen.

Recyclingresultaten (2024)

in procenten

Eén systeem, één aanpak

Het verzamelen, sorteren en verwerken van miljarden verpakkingen is een enorme opgave. Om te voorkomen dat er een wirwar aan regels en afspraken ontstaat, is in Nederland bij wet één organisatie verantwoordelijk gemaakt voor de inzameling en recycling van verpakkingen: Stichting Verpact.

Ieder bedrijf dat een verpakking op de markt brengt, betaalt aan Verpact om van de gebruikte verpakkingen weer nieuwe grondstoffen te maken. De wettelijke term daarvoor is Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV).

Daarmee is één kostenefficiënt systeem ingericht. Het bedrijfsleven draagt de kosten hiervoor zelf, zodat dit niet bij de consument terecht komt via de afvalstoffenbelasting. Anders gezegd: de verpakker betaalt.

Dit systeem werkt zonder winstoogmerk en maakt slim investeren, innoveren en samenwerken mogelijk. Bovendien bundelen we zo alle kennis en ervaring, zodat we samen toewerken naar slimmere en beter recyclebare verpakkingen. En uiteindelijk naar een volledig circulaire verpakkingketen.

Zo financieren we de recycling van verpakkingen

Er zijn verschillende geldstromen om het systeem draaiende te houden om zo van verpakkingen weer nieuwe grondstoffen te maken. Allereerst betalen bedrijven een tarief voor hun verpakkingen: de Afvalbeheerbijdrage Verpakkingen. Dit is veruit de belangrijkste vorm van financiering van het systeem. In 2024 ging het in totaal om €511 miljoen. De bijdrage bestaat uit twee delen.

Het eerste deel is de bijdrage aan het systeem (per kilo verpakking). Daarmee worden alle algemene kosten betaald, zoals monitoring, het voorkomen van zwerfafval en kennisdeling. In 2024 ging het om €31 miljoen.

Het tweede deel is de bijdrage per materiaalsoort (per kilo verpakking). De hoogte van het tarief hangt af van wat het kost om een bepaald materiaal in te zamelen, sorteren en recycleren. Glas is bijvoorbeeld relatief eenvoudig te recycleren en levert zelfs geld op, omdat glasscherven goed opnieuw kunnen worden gebruikt. Daardoor blijft het tarief per saldo laag. Plastic en drankenkartons bevinden zich nog middenin de transitiefase, recycling is nog erg kostbaar en soms complex. Die zijn op dit moment nog veel lastiger en duurder om goed te verwerken. Veel plastics leveren weinig tot niets op, en voor sommige soorten plastic legt Verpact er zelfs geld bij om te voorkomen dat plasticrecyclers omvallen. Dat zorgt dus voor een hoger tarief. Verpact draagt namens de bedrijven af aan de hele keten: Dat houdt in: gemeenten, sorteerders en verwerkers. Naast huishoudelijk verpakkingsafval gaat het ook om bedrijfsmatig afval en alle andere afvalstromen voor verpakkingen bijvoorbeeld via openbare prullenbakken. Met als doel dat alle verpakkingen

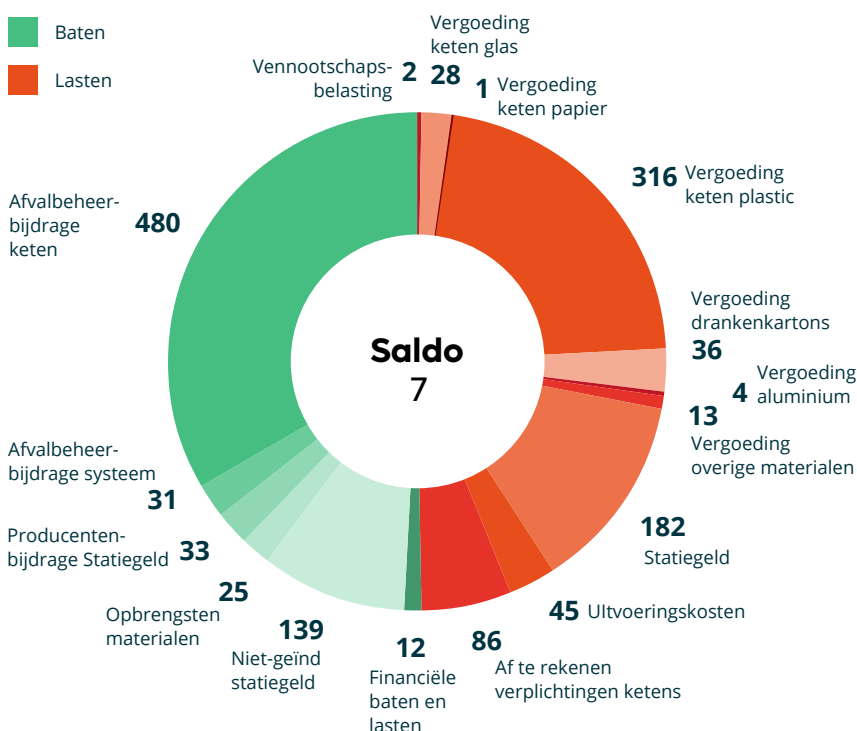
uiteindelijk optimaal gerecycled worden en er een volledig circulair systeem ontstaat. De wettelijke taken van Verpact aan het verbeteren van deze keten nemen met de stijgende doelstellingen en ambities steeds meer toe. In 2024 bedroeg de Afvalbeheerbijdrage aan de ketens 480 miljoen.

Twee andere geldstromen komen uit het statiegeldsysteem: de producentenbijdrage (de bijdrage van producenten aan het statiegeldsysteem) en het niet-geïnde statiegeld. Beide geldstromen worden besteed aan de financiering van het statiegeldsysteem. Hoewel het onderdeel is van de totale keten waar Verpact voor verantwoordelijk is, hebben we hier een aparte uitleg over gemaakt.

Een laatste geldstroom komt uit de opbrengsten van gesorteerd verpakkingsmateriaal en ingezamelde statiegeldverpakkingen (zoals PET en blik). In 2024 bedroeg dit €25 miljoen.

Baten en lasten Verpact (2024)

in miljoen euro

Toekomstgerichte stabiele tarieven

Alle geldstromen komen uit de sector en worden volledig ingezet voor de inzameling en recycling van verpakkingsmaterialen. Jaarlijks schatten we in hoeveel verpakkingen er op de markt komen, hoeveel ton per materiaalsoort wordt ingezameld en welke kosten daarbij horen. Op basis hiervan stellen we elk najaar de tarieven voor het volgende jaar vast.

Tekorten en overschotten worden conform de voorgeschreven berekeningsmethode over drie jaar verrekend: valt een jaar goedkoper of duurder uit, dan wordt dat verschil in de drie jaren daarna meegenomen in de tariefberekening. Dit kan ertoe leiden dat er een tijdelijk saldo op de balans staat. Dit wordt gebruikt voor toekomstige kosten en verrekeningen, en is dus geen winst of vermogen. Zo is Verpact ook financieel goed voorbereid op de nieuwe Europese regelgeving voor verpakkingen, zoals de Packaging and Packaging Waste Regulation (PPWR).